

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่และการเปลี่ยนแปลงมาตรการภาษีในช่วงเวลาที่ศึกษา 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อศึกษาประเภทภาษีสำคัญที่ทำรายได้ให้สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิผลการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 ถึง 2545 ทำการศึกษารายได้หลัก คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์ และรายได้อื่น โดยใช้ดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอากรเปรียบเทียบกับประมาณการ

ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีสรรพากร พบว่า ในช่วงปีงบประมาณ 2540 ถึง 2542 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีส่วนสูงกว่การจัดเก็บภาษีทุกประเภท และตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 เป็นต้นมา การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีอัตราลดลง และสามารถจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราที่เพิ่มขึ้นแทน โดยผลการจัดเก็บภาษีทั้งหมดอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยจัดเก็บภาษีรวมกันได้เกินร้อยละ 80 ของการจัดเก็บภาษีทั้งหมด

ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากร เมื่อเปรียบเทียบกับประมาณการ จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ ในปีงบประมาณ 2540 – 2543 และสามารถจัดเก็บภาษีได้สูงกว่าประมาณการในปีงบประมาณ 2544 - 2545 เมื่อพิจารณาสัดส่วนผลการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรเปรียบเทียบกับประมาณการและมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ระหว่างปีงบประมาณ 2540 – 2542 สามารถจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรโดยเฉลี่ยเพียงร้อยละ 2.88 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด ในขณะที่ประมาณการจัดเก็บมีสัดส่วนเฉลี่ยที่อัตราร้อยละ 3.03 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด เมื่อพิจารณาสัดส่วนผลการจัดเก็บเปรียบเทียบกับประมาณการและมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ระหว่างปีงบประมาณ 2540 - 2545 สามารถจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 0.04 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในขณะที่ประมาณการจัดเก็บมีสัดส่วนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 0.05

พิจารณาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเปรียบเทียบกับอัตรากำลังและต้นทุนค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรแล้ว สามารถจัดเก็บภาษีโดยเฉลี่ยได้ 8.079 ล้านบาทต่ออัตรากำลังเจ้าหน้าที่ 1 คน โดยมีต้นทุนการจัดเก็บคนละ 2.41 บาท ต่อเงินภาษี 100 บาท

ผลการศึกษาประเภทภาษีสำคัญที่ทำรายได้ให้สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในช่วงที่ศึกษา สามารถจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุดจากอัตราคอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ภาษีที่ทำรายได้อีกประเภทหนึ่ง คือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีเงินได้นิติบุคคล ที่จัดเก็บได้จากการหัก ณ ที่จ่าย นำส่ง